

60-річчя

АКАДЕМІКА НАН УКРАЇНИ В. М. ЄРЕМЕЄВА

12 січня виповнилося шістдесят років видатному вченому-океанологу, лауреату Державної премії України в галузі науки і техніки, лауреату академічної премії ім. В. І. Вернадського академіку НАН України Валерію Миколайовичу Єремєєву.

В. М. Єремєєв народився в Саратові в сім'ї службовців. Закінчив фізичний факультет Ростовського-на-Дону державного університету. З 1965 р. працює в Морському гідрофізичному інституті НАН України (м. Севастополь) — спочатку стажистом-дослідником, потім науковим співробітником, завідувачем лабораторії, завідувачем відділу, а з 1985 р. — директором. Після створення в 1999 р. Океанологічного центру НАН України, до складу якого ввійшли Морський гідрофізичний інститут та Інститут біології південних морів, В. М. Єремєєв був призначений Генеральним директором вказаного центру. І нині він за дорученням Президії НАН України здійснює також керівництво Інститутом біології південних морів НАН України.

Наукові інтереси вченого концентруються на ключових проблемах і розділах океанологічної науки. Вони охоплюють експериментальну та ядерну гідрофізику, геофізичну гідродинаміку і гідрохімію океану, а в останні роки тісно пов'язані з розвитком чи не найважливішого напрямку сучасної океанології — розробкою та створенням основ, методів і засобів Глобальної океанографічної спостережної системи Чорного моря, що є однією з основних морських програм Міжурядової океанографічної комісії ЮНЕСКО і країн Чорноморського басейну.

Дослідження Валерія Миколайовича в галузі ядерної гідрофізики були зорієнтовані на вивчення фундаментальних закономірностей формування просторового розподілу і динаміки полів штучної та природної радіоактивності Світового океану та його морів, включаючи Чорне і Середземне. Роботи цього циклу стали одним з аргументів при реалізації Договору про заборону випробувань ядерної зброї, а також у вирішенні завдань контролю стану навколишнього середовища, включаючи проблеми поховання радіоактивних відходів, використання товщі вод як глобального детектора космічного випромінювання. Найважливіше місце в даному циклі досліджень посідають вивчення впливу наслідків Чорнобильської аварії на екосистему Чорного моря і розробка загальних теоретичних підходів до аналізу і прогнозу можливих наслідків морських катастроф природного і антропогенного характеру.

В. М. Єремєєв багато і плідно працює над формуванням і розвитком геофізичного напрямку в морських екологічних дослідженнях. Роботи цього профілю переважно спрямовані на вивчення регіональних проблем Чорноморського басейну, екваторіальної зони і шельфових районів Тропічної Атлантики.

Дослідженням В. М. Єремєєва притаманні комплексність, системність і оригінальність підходів, тенденція розв'язувати проблеми на міждисциплінарному рівні, націленість на практичне використання одержаних результатів у різних галузях народного господарства та оборони країни. Праці вченого внесли істотний вклад у формування наукових основ різних конвенцій із захисту морського середовища, а також у розробку і реалізацію ряду національних та міжнародних океанографічних програм і проектів.

В. М. Єремєєву належить понад 280 наукових праць, опублікованих у різних вітчизняних і зарубіжних виданнях. Він є автором 18 монографій, океанографічного атласу і кількох винаходів.

Наукову діяльність Валерій Миколайович вдало поєднує з великою науково-організаційною роботою. Він — голова Комісії з проблем Світового океану НАН України, голова Науково-технічної ради з Національної програми досліджень і використання ресурсів Азово-Чорноморського басейну, інших регіонів Світового океану при Міністерстві освіти і науки України, член Комісії Міністерства закордонних справ України у справах ЮНЕСКО, представник України у Виконавчій раді МОК ЮНЕСКО, член Комітету з Державних премій України в галузі науки і техніки, член Координаційної ради з підготовки та видання Національного атласу України, голова спеціалізованих вчених рад із захисту докторських дисертацій при Морському гідрофізичному інституті НАН України, головний редактор науково-теоретичного «*Морского гидрофизического журнала*», який видається російською і англійською мовами.

Наукова і науково-організаційна діяльність В. М. Єремєєва має широкий міжнародний резонанс. Він є дійсним членом Міжнародної академії інформатизації та членом Українського комітету Пагуошського руху вчених за роззброєння і міжнародну безпеку, президентом Регіонального комітету МОК ЮНЕСКО з Чорного моря, головою Управлінського комітету Глобальної океанографічної системи спостережень Чорного моря МОК ЮНЕСКО, членом Консультаційної ради з проєктів NATO Black Sea, співголовуючим Управлінського комітету міжнародної програми COMSBLACK. Обирався віце-президентом Міжнародної комісії з наукового вивчення Середземного моря, а в 1985—1992 рр. був науковим керівником та куратором з української сторони Науково-дослідного центру в м. Конакрі CERESCOR (Гвінейська Республіка).

В. М. Єремєєв приділяє велику увагу вихованню наукової зміни. Неодноразово запрошувався Відділом морських наук ЮНЕСКО для читання лекцій на міжнародних навчальних курсах фізико-океанографічного і геоекологічного профілів. Під його науковим керівництвом підготовлено і захищено 5 докторських і 8 кандидатських дисертацій фізико-математичного і геолого-мінералогічного профілів.

Наукова громадськість, колеги, учні і друзі сердечно вітають Валерія Миколайовича з ювілеєм, зичать йому міцного здоров'я, нових наукових злетів і плідної діяльності на благо України.